

Regelbunden tillsyn i Västra Husby skola

Förskoleklass

Grundskola årskurs 1–6

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Söderköpings kommun under våren 2009 och besökt Västra Husby skola den 18 mars 2009. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/tillsyn).

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har huvudmannen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 15 september 2009.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering.

Underlag

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Västra Husby skola, dels den information som samlats in under besöket. I Västra Husby skola intervjuades elever, lärare, annan personal och rektorn. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Tabell 1: Antal elever på Västra Husby skola

Skolan/skolorna	Antal elever
Förskoleklass	27
Grundskola	110

Källa: Västra Husby skola

2 (13)

Västra Husby skola ligger mitt i villasamhället med samma namn ca en mil väster om Söderköpings tätort. Skolan är byggd på 1970-talet och leds av en rektor som tillika är rektor för Östra Ryds skola. I förskoleklass och årskurserna 1–3 är verksamheten delvis åldersintegrerad.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Tabell 2: Resultat på nationella ämnesprov i årskurs 5

		2007		2008	
		Västra Husby skola	Riket	Västra Husby skola	Riket
Andel (%) elever som nått kravnivån på samtliga delprov på de nationella ämnesproven	Engelska	82	85	87,5	87
	Matematik	82	72	83,5	73
	Svenska	82	71	91,5	72
	Svenska som andraspråk	.	56	.	61

Källa: Uppgifter från skolan, 2009-02-02. Uppgifter på riksnivå för variabeln nationella ämnesprov presenteras utifrån ett obundet slumpvis urval om 200 skolor, från vilka Skolverket samlar in uppgifter om måluppfyllelse på de nationella ämnesproven. För svenska och svenska som andraspråk är delprov 4 för 2007 exkluderat på grund av stora bortfall.

. = Uppgift saknas

Kommentar och bedömning:

Skolan ska enligt läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, 2.2 Kunskaper, ansvara för att eleverna inhämtar och utvecklar sådana kunskaper som är nödvändiga för varje individ och samhällsmedlem.

I Västra Husby skola används kontinuerligt tester för att följa och bedöma elevernas läskunnighet och i årskurs 5 genomförs de nationella ämnesproven i engelska, matematik och svenska. Skolinspektionen har tagit del av en sammanställning som visar hur stor andel av eleverna som nått kravnivån på proven åren 2004–2008. Av redovisningen framkommer att andelarna varierar mellan åren och mellan ämnen. Tabellen ovan visar att resultatet i Västra Husby skola med något undantag ligger över genomsnittet i riket samt har förbättrats mellan 2007 och 2008. Skolans resultat baseras på en relativt liten

elevgrupp och varje elevs resultat får därför stor påverkan på genomsnittet för skolan. Skolinspektionen konstaterar dock att det varje år är några elever som inte klarar proven. Därför måste personalen under rektorns ledning analysera resultaten och vidta förändringar av undervisningen i syfte att ge alla elever ökade möjligheter att nå målen.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering

Enligt 7 kap.2 § grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

I Västra Husby skola upprättar lärarna vid utvecklingssamtalet individuella utvecklingsplaner för varje elev. Inspektörerna har tagit del av ett urval av skolans individuella utvecklingsplaner och skriftliga omdömen. I de individuella utvecklingsplanerna har såväl elev som lärare mycket kortfattat beskrivit vad eleven behöver utveckla, med fokus på ämnena engelska, svenska och matematik. Skolans insatser beskrivs mycket översiktligt. Som exempel kan nämnas att en elev under rubriken "Jag behöver utveckla" beskriver att han behöver utveckla engelskan för att han har svårt att förstå vissa ord och att det är ganska svårt att lyssna. I anslutning till detta har läraren beskrivit elevens utvecklingsbehov som "Eng. hörförståelse" och under efterföljande rubrik "Det här kan vi göra i

skolan” angivit ”hörövningar från eng. materialet CD med skrivövningar till”.

Under höstterminen 2008 påbörjades ett arbete med att utforma skriftliga omdömen. Rektorn avvaktar en kommundemensam mall för de skriftliga omdömena och låter varje lärare själv bestämma om utformandet av dessa. De skriftliga omdömena i årskurs 2 utformas som en symbol i form av ett trafikljus för ämnena svenska, matematik, slöjd, musik samt idrott och hälsa. Vidare ges även ett omdöme under rubriken orienteringsämne och inspektörerna vill i sammanhanget påpeka att begreppet orienteringsämne sedan länge är ersatt med natur- respektive samhällsorienterande ämnen för vilka det finns nationella kursplaner. I årskurs 4 utformas det skriftliga omdömet som text för de olika ämnena, där de natur- respektive samhällsorienterande ämnena behandlas i block. De skriftliga omdömena i årskurs 6 är endast ett kryss om eleven klarat målen i respektive ämne.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att skolans individuella utvecklingsplaner inklusive skriftliga omdömen måste förbättras så att de ger en tydligare information om elevens kunskaper i relation till de nationella målen och lyfter fram elevens utvecklingsmöjligheter. Den framåtsyftande planeringen och beskrivningen av hur elevens fortsatta utveckling ska stödjas och stimuleras ska anknyta till detta. Vidare måste skriftliga omdömen beskriva elevens kunskapsutveckling i alla ämnen som eleven har fått undervisning i vilket även innebär varje ämne som ingår i ämnesblocken.

1.3 Bedömning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.3.2 Vid bedömning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering

Av 4 kap. 2 § skollagen framgår att eleverna ska ha inflytande över hur deras utbildning utformas. Omfattningen och utformningen av elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, framgår bl.a. följande. Skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Det är inte minst viktigt som underlag för den enskildes val i skolan.

I Västra Husby skola beskriver lärare och elever att det varje vecka förekommer undervisningspass där eleverna kan välja vilket ämne de vill arbeta med. Vidare ges eleverna viss möjlighet att påverka arbetsätt och redovisningssätt. I samtal med elever har det dock framkommit att eleverna har mycket begränsad kunskap om de mål som styr utbildningen. Enligt intervjuade lärare diskuteras först och främst målen i engelska, matematik och svenska med eleverna. Skolinspektionen bedömer att arbetet i Västra Husby skola med att klargöra målen för utbildningen måste förbättras i syfte att ge eleverna ett ökat inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att göra skolan till en god miljö för elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov
Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt 5 kap. 1 § grundskoleförordningen ska rektorn, om det genom uppgifter från skolans personal, en elev, elevens vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att eleven kan ha behov av särskilda stödåtgärder, se till att behovet utreds. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när åtgärdsprogrammet utarbetas.

I Västra Husby skola upprättas åtgärdsprogram för elever som bedöms vara i behov av särskilt stöd. Inspektörerna har tagit del av ett antal åtgärdsprogram som beskriver elevens behov, de åtgärder skolan avser att vidta och en tydlig ansvarsfördelning. Däremot framgår inte hur och när åtgärder ska följas upp och utvärderas. Detta måste åtgärdas.

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

2.1.3 Skolan har upprättat en plan mot kränkande behandling i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering

Enligt 14 a kap. 8 § skollagen ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Västra Husby skola har en plan som beskriver hur skolan arbetar för att förebygga och förhindra kränkande behandling. I planen, som inte är daterad, saknas dock en redovisning av de insatser som är aktuella att genomföra i verksamheten utifrån en aktuell kartläggning av vilka behov som finns i skolan.

Detta behöver åtgärdas.

Enligt 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en lika-behandlingsplan ska bl.a. en plan mot kränkande behandling enligt 14 a kap. 8 § skollagen upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

Genom intervjuer med elever, lärare och rektorn framkommer att eleverna i Västra Husby inte medverkat när planen upprättats. Detta behöver åtgärdas.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering

Av 2 kap 19–20 §§ grundskoleförordningen framgår följande. I timplanen anges ett visst antal timmar för elevens val. Undervisningen syftar till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. I elevens val kan även ingå ett språk som eleven inte tidigare har fått undervisning i (nybörjarspråk). Undervisningen ska till sitt innehåll och sin inriktning vara förenlig med målen i den kursplan eller de kursplaner som regeringen fastställt för det ämne eller de ämnen som utgör elevens val. Styrelsen ska erbjuda eleverna ett allsidigt urval av ämnen som elevens val. Styrelsen ska sträva efter att tillgodose elevernas val genom att utnyttja de möjligheter som finns inom ramen för gällande bestämmelser.

10 (13)

I intervjuer med elever, lärare och rektorn framkommer att elevens val inte finns i Västra Husby skola. Detta behöver åtgärdas.

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering

Av 2 kap. 15–16 §§ grundskoleförordningen framgår följande. Undervisning i svenska som andraspråk ska om det behövs bl.a. anordnas för elever som har ett annat språk än svenska som modersmål. Svenska som andraspråk är ett eget ämne med en egen kursplan och eleven ska få undervisning i antingen svenska eller svenska som andraspråk.

I Västra Husby skola finns en elev som bedömts ha behov av undervisning i svenska som andraspråk. Eleven undervisas däremot i både ämnet svenska och svenska som andraspråk. Detta behöver åtgärdas. Beträffande rektors beslutsfattande se 3.3.2.

3.1.4 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3.2.2 Rektorn har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3.3 Rektors ansvar

Bedömningspunkter

3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering

Enligt 2 kap. 15 § grundskoleförordningen beslutar rektorn om undervisning i svenska som andraspråk ska anordnas för en elev.

I Västra Husby skola finns en elev som läser svenska som andraspråk. Undervisningen administreras centralt i kommunen. Rektorn uppger vid intervjun att han fått besked om att han kan vänta med att fatta beslut och därför har inget beslut om att anordna svenska som andraspråk för eleven fattats. Detta behöver åtgärdas.

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iakttas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering

Enligt 1 § lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg framgår följande. Den som erbjuds en anställning inom förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg som anordnas av det allmänna eller inom förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan eller sameskolan ska till den som erbjuder anställningen lämna ett utdrag ur det register som förs enligt lagen om belastningsregister. Utdraget ska vara högst ett år gammalt. Den som inte har lämnat registerutdrag får inte anställas. Vidare framgår av 2 a § samma lag att ett sådant registerutdrag ska lämnas även av den som erbjuds eller tilldelas arbete inom sådan verksamhet under utbildning till en lärarexamen enligt högskolelagen.

Genom intervjun med rektorn framkommer att Västra Husby skola tar emot lärarstuderande. Skolan efterfrågar inte registerutdrag av dessa utan förutsätter att lärosätet har utfört registerkontrollen av lärarstuderandena. Detta måste åtgärdas.

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måloppfyllelsen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering

Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, framgår bl.a. följande. Skolans verksamhet måste utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Huvudmannen har ett givet ansvar för att så sker. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Vidare framgår av Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar, att rektorn ansvarar för att en lokal arbetsplan upprättas samt för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och till målen i skolplanen och den lokala arbetsplanen. Rektorn har ansvaret för skolans resultat.

I Västra Husby pågår ett systematiskt kvalitetsarbete som dock behöver utvecklas. Varje lärare följer upp kunskapsresultaten hos elever och utvärderar veckans arbete tillsammans med eleverna. Tillsammans planerar lärarna temaarbete och följer upp genomfört arbete med eleverna. På skolnivå diskuteras under rektorns ledning resultat på tester och nationella ämnesprov i årskurs 5 samt resultaten av de kommungemensamma enkäterna till elever och föräldrar.

På skolnivå saknas emellertid en systematisk uppföljning och utvärdering av skolans kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen. Därmed saknas ett viktigt redskap för att genomföra förändringar av undervisningen i syfte att nå en ökad måloppfyllelse. Åtgärder behövs därför.

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
Enligt 3 § förordning om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. anges att kvalitetsredovisningen ska innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningen ska verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbildningens måluppfyllelse redovisas. Västra Husby skola har upprättat en kvalitetsredovisning för 2008 som är gemensam med Östra Ryds skola och enhetens fritidshem och förskolor. I kvalitetsredovisningen beskrivs skolans förutsättningar i form av elevantal, personaltätthet och lokaler. Vidare redovisas och kommenteras resultat från tester och nationella prov samt från enkäter till elever och föräldrar. Arbetet inom ett prioriterat utvecklingsområde, temaarbete, samt med särskilt stöd beskrivs och värderas. Kopplat till dessa beskrivningar finns också åtgärder för utveckling angivna. Skolinspektionen bedömer att Västra Husby skolas kvalitetsredovisning delvis innehåller vad aktuell förordning kräver. Kvalitetsredovisningen behöver dock utvecklas så att det tydligare framgår i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökat måluppfyllelse. Vidare dokumenteras kunskapsresultat alltför begränsat. Uppföljning och utvärdering av kunskapsresultat i fler ämnen än engelska, matematik och svenska måste redovisas. Sammantaget behöver åtgärder vidtas för att skolans kvalitetsredovisning ska uppfylla kraven i förordningen.

Datum
2009-06-15

Ort
Linköping

Eleonor Duvander
Josefin Brüde Sundin